

На основу члана 56. став 2. а у вези са чланом 160. став 2. тачка а) Закона о кретању и боравку странаца и азилу ("Службени гласник БиХ", број 36/08), члана 4. и 14. став 1. алинеја 8. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06 и 88/07) и члана 16. Закона о управи Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 32/02), Министарство безбједности доноси

ПРАВИЛНИК

О ЗАШТИТИ СТРАНАЦА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Правилника)

Овим правилником утврђују се правила и стандарди у поступању као и друга питања у вези са прихватом, опоравком и повратком странаца жртава трговине људима (у даљњем тексту: жртве трговине).

Члан 2.

(Употреба термина)

У смислу овог правилника:

(а) "Трговина људима" значи регрутовање, транспорт, трансфер, скривање/пружање уточишта или прихват лица, путем пријетње или употребом силе или других облика принуде, отмице, преваре, обмањивања, злоупотребе власти или стања угрожености, давање или примање новца или бенифиција за добијање пристанка лица које има контролу над неким другом лицем, у сврху експлоатације.

Експлоатација укључује, и у најмањој мјери, искориштавање проституције или друге облике сексуалног искориштавања, присилни рад или услуге, ропство или праксу сличну ропству, покорност или узимање органа.

(б) Пристанак жртве трговине људима на намјеравану експлоатацију изложена у тачки (а) овог члана биће неважан када је употребљено било које средство изложено у тачки (а).

(с) Регрутовање, транспорт, трансфер, скривање или прихват дјетета ради експлоатације сматраће се "трговином људима" чак и када не укључује ниједно средство предвиђено тачком (а) овог члана.

(д) "Дијете" значи лице испод осамнаест година старости.

(е) "Специјални третман дјетета" подразумијева обезбјеђење смјештаја на сигурно мјесто, поштивање мишљења дјетета, право на повјерљивост и дискрецију, право на информацију, ефикасно вођење поступка односно процјену појединачног случаја, проналажење и примјену трајног рјешења.

(ф) Органи у поступању су: организационе јединице Министарства безбједности, тужилаштва, министарства унутрашњих послова, инспекцијски органи, надлежни органи социјалне заштите.

Члан 3.

(Заштита приватности и идентитета жртве трговине)

(1) У циљу осигурања заштите приватности и идентитета жртава трговине, у свим поступцима обавезна је примјена правила повјерљивости.

(2) У циљу заштите идентитета жртава трговине Министарство безбједности ће успоставити евиденције личних података жртава трговине, усаглашене са законима и другим прописима о заштити личних података, те омогућити приступ подацима лицима овлашћеним за кориштење тих података.

Члан 4.

(Заштита жртава трговине)

Органи у поступању неће покретати поступке против жртава трговине због незаконитог уласка или боравка у земљи ако су ове радње извршене у директној вези са трговином људима.

Члан 5.

(Забрана дискриминације)

Према жртвама трговине не смије се испољавати дискриминација по било којим основама, укључујући пол, расу, боју коже, језик, вјероисповјест, политичка и друга стајалишта, национално и социјално поријекло, припадност националној мањини, имовински статус, доб, психичку или физичку инвалидност, статус који се стиче рођењем или неки други статус.

Члан 6.

(Привремени боравак из хуманитарних разлога)

(1) Жртва трговине, сходно одредби члана 54. став 1. тачка а) а у вези са чланом 52. став 5. Закона о кретању и боравку странаца и азилу (у даљњем тексту: Закон), стиче право на одобрење привременог боравка из хуманитарних разлога у трајању до највише шест мјесеци, у циљу пружања заштите и помоћи у опоравку и повратку у земљу уобичајеног боравка.

(2) Поступак за одобрење привременог боравка из хуманитарних разлога спроводи Служба за послове са странцима (у даљњем тексту: Служба).

(3) Привремени боравак из хуманитарних разлога биће продужен ако постоје Законом прописани разлози.

(4) Странац - жртва трговине дужна је захтјев за продужење привременог боравка из хуманитарних разлога доставити надлежној организационој јединици Службе најкасније 15 дана прије истека важећег периода боравка.

Члан 7.

(Посебна заштита дјеце)

(1) Сва дјеца у смислу дефиниције из овог Правилника имају право на специјални третман и заштиту.

(2) Поступци у којима се разматрају права и интереси дјеце сматрају се хитним.

II. ПРИХВАТ И СМЈЕШТАЈ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ

Члан 8.

(Услови за прихват и смјештај жртава трговине)

(1) Органи у поступању су дужни да са странцима за које постоје основи сумње да се ради о жртвама трговине поступају као са жртвама трговине све док постоје наведени основи сумње.

(2) У поступку идентификације жртве трговине надлежни органи су дужни да цијене сљедеће показатеље:

- самоидентификацију,
- мјесто и услове гдје је странац потенцијална жртва трговине пронађена,
- ограничење личне слободе,
- психо-физичко стање лица,
- доб лица, посебно ако су лица у доби до 18 година,

- начин и сврху уласка у Босну и Херцеговину,
- статус, кретање и боравак лица у Босни и Херцеговини,
- посједовање путне исправе,
- посједовање финансијских средстава и
- друге околности релевантне за правилну идентификацију.

Члан 9.

(Обавеза органа у поступању)

Органи у поступању у случају постојања основа сумње да се ради о жртви трговине - странцу дужни су без одлагања писмено обавијестити организациону јединицу Службе, а у циљу обезбјеђења прихвата и смјештаја.

Члан 10.

(Обављање интервјуа)

- (1) Инспектор за странце надлежне организационе јединице Службе у мјесту гдје је затечен странац за којег постоје основи сумње да је жртва трговине ће обавити интервју уз претходно упознавање странца са правима и обавезама утврђеним Законом, као и о могућности кориштења независне правне помоћи у свим фазама поступка, те о праву да ток поступка прати на језику који разумије, што ће се записнички констатовати.
- (2) Инспектор за странце организационе јединице Службе ће приликом обављања интервјуа утврдити све чињенице из члана 8. овог правилника.
- (3) Организациона јединица Службе истовремено је обавезна доставити одговарајућу информацију надлежном тужилаштву уз осигурање повјерљивости извора информације.

Члан 11.

(Поступак и надлежност за смјештај жртве трговине)

- (1) Надлежана организациона јединица Службе ће, након обављеног интервјуа, а уз сагласност странца за којег постоје основи сумње да је жртва трговине људима и уз консултације са тужиоцем, странца упутити у установу за смјештај жртава трговине људима (у даљњем тексту: склониште) ради пружања помоћи и заштите, те ради спречавања његове даљње експлоатације или злостављања.
- (2) Лица за која постоје основи сумње да је жртва трговине ће добити статус заштићеног лица на период од 30 дана, што ће се сматрати периодом размишљања за доношење одлуке о подношењу захтјева за одобрење боравка у складу са чланом 6. Правилника.
- (3) Уколико се доб странац не може утврдити са сигурношћу, а постоје разлози за вјеровање да се ради о дјетету, исти се третира као дијете, предузимају се све посебне прописане мјере у циљу заштите најбољег интереса дјетета, те се обавјештава мјесни надлежни општински орган управе за послове социјалне заштите у циљу обезбјеђења привременог старатеља.
- (4) Управа склоништа ће без одлагања доставити надлежној организационој јединици Службе и Министарству информације о пријему упућеног лица.
- (5) Управа склоништа ће обезбиједити лицама из става 1. овог члана уживање свих права која су обезбјеђена овим правилником.

Члан 12.

(Подношење захтјева за приврени боравак)

(1) Странац - жртва трговине ако нема регулисан боравак на територији Босне и Херцеговине, а има одобрен прихват, надлежној организационој јединици Службе, подноси захтјев за одобрење привременог боравака из хуманитарних разлога, а за дијете жртву трговине захтјев подноси његов заступник - старатељ.

(2) Надлежна организациона јединица Службе подносиоцу захтјева из става 1. овог члана издаје потврду у складу са чланом 60. став 7. Закона.

Члан 13.

(Одлучивање о захтјеву за привремени боравак)

Поступак за одобрење привременог боравака из претходног члана овог правилника спроводи и рјешење доноси организациона јединица Службе, цијенећи доказе, чињенице и околности изнесене у захтјеву за привремени боравак, оцјену органа пред којим се води поступак или препоруку другог надлежног органа или налаз специјалисте медицинске струке или психолога одговарајуће здравствене установе о потреби лијечења или опоравка.

III. ПОМОЋ ЖРТВАМА ТРГОВИНЕ

Члан 14.

(Права жртва трговине)

(1) У циљу обезбјеђења посебне заштите и помоћи жртвама трговине у вези са прихватам, опоравком и повратком, жртви трговине се обезбјеђује:

- адекватан и безбједан смјештај,
- здравствена заштита,
- информисање о њеном правном статусу и савјетовање у сегменту њених права и обавеза, на језику који жртва разумије,
- правну помоћ жртви у току кривичног и других поступака у којима жртва остварује своја права,
- информације о начину приступа дипломатско конзуларним представништвима земље поријекла или уобичајеног боравака жртве трговине,
- информације о могућностима и поступку репатријације и
- различити видови тренинга и едукација у зависности од финансијских могућности.

(2) Надлежни органи ће у осигурању права из става 1. овог члана водити рачуна о доби, полу и специјалним потребама жртве, посебно обрађујући пажњу на специфичне потребе дјете, укључујући адекватан смјештај, образовање и бригу.

(3) Помоћ жртвама трговине из става 1. овог члана могу обезбиједити невладине организације које имају закључен протокол о сарадњи са Министарством безбједности.

Члан 15.

(Адекватан и безбједан смјештај)

(1) У циљу осигурања адекватног и безбједног смјештаја жртва трговине Министарство безбједности ће у складу са чланом 98. став 1. Закона основати Центар за смјештај жртва трговине људима и у складу са чланом 98. став 6. Закона вршиће надзор над радом наведене специјализоване установе за прихватање странаца.

(2) Министарство безбједности може потписати Протокол о сарадњи са НВО-има о кориштењу капацитета НВО-а којим ће бити уређена међусобна права и обавезе уз поштивање одредби овог правилника.

(3) Лица смјештена у склониште за коју се утврди да је жртва трговине, остаје у склоништу и наставља уживати стечена права до репатријације или истека права на привремени боравак из хуманитарних разлога, уколико не затражи други статус у складу са позитивним прописима.

(4) Лица смјештена у склониште за коју се утврди да је жртва трговине уколико поднесе захтјев за међународну заштиту у Босни и Херцеговини, у складу са одлуком организационе јединице Министарства безбједности која спроводи поступак међународне заштите, може остати у склоништу док се не донесе правоснажна одлука о поднесеном захтјеву за међународну заштиту у складу са чланом 116. став 1. тачка а), б), с) или коначна одлука у складу са чланом 116. став 1. тачка d) или е) Закона. Све информације о поступку по захтјеву за међународном заштитом сматрају се повјерљивим подацима.

(5) Управа склоништа ће надлежним органима омогућити предузимање законом прописаних радњи и у склоништу, а у вези гоњења и кажњавања организатора трговине људима на начин који неће угрозити права и заштиту жртве трговине или је додатно трауматизовати. Наведене радње могу се предузимати и уз присуство правног савјетника жртве трговине и/или лица које пружа психолошку подршку жртви.

(6) Заштита објеката склоништа ће се обезбиједити сходно законским прописима.

Члан 16.

(Здравствена заштита)

(1) У току боравка у склоништу жртва трговине има право на здравствену заштиту.

(2) Здравствена заштита се обезбјеђује кроз закључивање уговора о пружању здравствене заштите између Министарства безбједности и здравствене установе.

(3) Ако се смјештај и збрињавање жртава трговине врши путем партнерске НВО, жртвама трговине се здравствена заштита обезбјеђује у обиму утврђеном законом, на начин утврђен Протоколом између Министарства безбједности и НВО.

Члан 17.

(Информисање и савјетовање)

У току боравка у склоништу, жртва трговине има право на информисање и правно савјетовање о својим правима и обавезама, на језику који разумије. Савјетовање ће бити обезбјеђено путем адвоката или служби за бесплатну правну помоћ или на други начин који обезбјеђује заштиту права жртве трговине.

IV. РЕПАТРИЈАЦИЈА

Члан 18.

(Поступак репатријације)

(1) Надлежна организациона јединица Службе у сарадњи са Управом склоништа, припрема и покреће према Министарству безбједности репатријацију жртава трговине људима у земљу уобичајеног боравка. Министарство безбједности у сарадњи са Министарством иностраних послова и Службом реализује поступак репатријације.

(2) Поступак репатријације може се реализовати уз помоћ и сарадњу са Међународном организацијом за миграције (ИОМ), што ће се регулисати Протоколом о сарадњи између Министарства безбједности и ИОМ -а.

V. ЗАШТИТА ДЈЕЦЕ

Члан 19.

(Посебна заштита дјеце)

(1) Дијете које није држављанин Босне и Херцеговине ужива иста права на бригу и заштиту као и дјеца која су држављани Босне и Херцеговине.

(2) У току спровођења поступка смјештања дјетета у склониште надлежна организациона јединица Службе обавјештава орган управе надлежан за послове социјалне заштите, у мјесту гдје се склониште налази о потреби постављања привременог старатеља који је у обавези да заступа интересе дјетета у поступку до налажења трајног рјешења.

(3) Надлежни органи су дужни информисати именованог старатеља о свим питањима од интереса за дијете жртву трговине који ће бити позван да заступа интерес дјетета у свим фазама поступка.

(4) Све активности надлежних органа морају бити предузете у најбољем интересу дјетета што подразумијева да свака активност мора бити предузета уз највећу бригу и заштиту која је прјекто потребна за добробит дјетета, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дијете, као и мишљење дјетета које се цијени према узрасту и доби дјетета.

(5) Све акције које се тичу дјетета жртве трговине људима морају се предузимати са највећим степеном хитности и ефикасности. Све мјере морају бити предузете у циљу заштите приватности и идентитета дјетета жртве трговине људима.

(6) Ако се не може сигурно одредити доб жртве трговине људима, а постоје разлози који наводе да је жртва трговине дијете, са таквим лицем поступа се са претпоставком да је жртва - дијете.

Члан 20.

(Смјештај дјете у склониште)

(1) Организациона јединица Службе је дужна без одлагања смјестити у склониште дијете - странца без пратње родитеља или старатеља, које не посједује важеће документе о боравку у Босни и Херцеговини.

(2) У најбољем интересу дјетета, у склониште се смјештају и дјеца, без пратње родитеља или старатеља, која имају важеће документе ако постоји оправдана сумња да се ради о жртви трговине људима.

(3) Дјеца се смјештају, ако је могуће, у посебна одјељења склоништа намијењена дјечи и одвојено од одраслих лица смјешетених у склониште и уколико то није у супротности са најбољим интересом дјетета.

(4) Дијете смјештено у склониште ужива сва права која уживају жртве трговине људима, као и посебна права која му припадају као дјетету, а у складу са законима Босне и Херцеговине и међународном Конвенцијом о правима дјетета.

(5) Дијете остаје у склоништу све док се не заврши поступак провјере података и успостављања контакта са надлежним органом земље поријекла односно родитељем или овлашћеним старатељем, те док се у складу са законом и овим правилником не обезбиједи сигуран повратак дјетета.

Члан 21.

(Повратак дјетета)

(1) Дијете жртва трговине људима које није држављанин Босне и Херцеговине има право на повратак у земљу поријекла или уобичајеног боравка.

(2) Реализатор повратка дужан је да обезбиједи процедуру повратка која обезбјеђује да дијете буде примљено у земљу поријекла или уобичајеног боравка од стране члана надлежног органа који се бави заштитом дјете, и/или дјететовог родитеља или законитог старатеља.

(3) Старатељ, уз помоћ Службе и других надлежних државних органа започиње процес прибављања документације и информација из земље дјететовог поријекла или уобичајеног мјеста боравка како би се извршила процјена ризика и безбједности, након чега се доноси одлука о томе да ли поново спојити дијете са његовом породицом и/или га вратити у земљу поријекла или уобичајеног боравка.

(4) Дијете жртва трговине неће бити враћено у земљу поријекла или уобичајеног боравка ако постоји оправдана сумња, а након процјене ризика и безбједности, да постоје разлози да повратак дјетета угрожава његову безбједност или безбједност чланова његове породице.

(5) Поступак повратка - репатријације може се реализовати уз помоћ и сарадњу са Међународном организацијом за миграције (ИОМ), што ће се регулисати Протоколом о сарадњи између Министарства безбједности и ИОМ -а.

VI. ТРОШКОВИ СМЈЕШТАЈА, ОПОРАВКА И РЕПАТРИЈАЦИЈЕ

Члан 22.

(Трошкови смјештаја, опоравка и репатријације жртава трговине)

Трошкови смјештаја, опоравка и репатријације се обезбјеђују у буџету институција Босне и Херцеговине, буџетима надлежних ентитетских министарстава и буџету Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, а могу се обезбјеђивати и из других извора као што су донације, пројекти, програми владиних и невладиних домаћих и иностраних организација који се усаглашавају са надлежним Министарством безбједности.

VII. ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

(Заштита права)

Ниједна одредба из овог правилника не утиче на права, обавезе и одговорности органа власти Босне и Херцеговине које проистичу из домаћег законодавства, међународног хуманитарног права и људских права, а посебно, гдје је то релевантно, Конвенције о статусу избјеглица из 1951. године и њеног Протокола из 1967. године, те начела *non-refoulementa* у њима садржаног.

Члан 24.

(Престанак важења прописа)

Даном ступања на снагу овог правилника престаје примјена Правилника о заштити странаца жртава трговине људима ("Службени гласник БиХ", број 33/04).

Члан 25.

(Ступање на снагу Правилника)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-02-282/08
20. октобра 2008. године
Сарајево

Министар
Тарик Садовић, с. р.